WIADOMOŚCI GMINNE

Nr 12 grudzień 2017 rok Miesięcznik Gminy Biała Podlaska Egz. bezpłatny

Drodzy mieszkańcy gminy Biała Podlaska!
Szanowni Państwo, nasi przyjaciele!
Z okazji Świąt Bożego Narodzenia w imieniu członków Rady Gminy
i pracowników Urzędu Gminy Biała Podlaska oraz własnym życzymy wszystkim,
aby nadchodzące święta napełniły nas radością i pokojem,
aby dały nam siłę do pokonywania codziennych trudów,
zaś Nowy 2018 Rok przyniósł wszelką pomyślność.
Niech przy żywicznym zapachu strojnej choinki upłyną piękne chwile polskiej Wigilii:
ze wspólnie śpiewaną kolędą, z upragnionym gościem przy stole
i w rodzinnym, pełnym radości gronie.

Przewodniczący Rady Gminy
Dariusz Plażuk

Wójt Gminy
Wiesław Panasiuk

Zstępuje z nieba dla naszego zbawienia.
Przychodzi do nas, abyśmy mieli żywot wieczny.
Zróbmy mu miejsce w naszych duszach,
aby mógł zagościć na zawsze.

Kalendarium

7 listopada

W Sławacinku Nowym miało miejsce zebranie wiejskie. Oprócz wójta **Wiesława Panasiuka** i sołtys **Aliny Żylik,** uczestniczyło w nim 38 mieszkańców zainteresowanych utwardzeniem drogi gruntowej, prowadzącej przez wieś w kierunku Sitnika. Przeszkodą do realizacji przedsięwzięcia jest fakt, że obecna droga zajmuje część prywatnych działek, a w planowanym pasie drogowym znajdują się płoty posesji. Mieszkańcy doszli do zgodnego przekonania, że w trakcie zimy należy uregulować stan prawny terenów pod budowę, aby z wiosną móc rozpocząć prace projektowe.

10 listopada

Wzorem poprzednich lat, Swory były miejscem uroczystych obchodów Narodowego Święta Niepodległości. Najpierw delegacja samorządowa z wójtem **Wiesławem Panasiukiem** i sekretarz gminy **Grażyną Majewską** złożyła wieńce i zapaliła znicze pod pomnikiem wolności w centrum miejscowości, a potem zaproszeni goście wzięli udział akademii patriotycznej, przygotowanej przez uczniów Szkoły Podstawowej.

Podobna uroczystość miała miejsce w Sitniku, gdzie złożono kwiaty pod pomnikiem dokumentującym przemarsz Legionów Polskich Piłsudskiego. W składaniu wieńców i akademii rocznicowej w szkole uczestniczyli m.in. zastępca wójta **Adam Olesiejuk** i wiceprzewodnicząca RG **Agnieszka Sęczyk**. Więcej na ten temat na str. 5 i 7.

11 listopada

W świetlicy wiejskiej w Ciciborze Dużym odbyła się uroczysta wieczornica patriotyczna z licznym udziałem mieszkańców i strażaków, a także reprezentacji władz samorządowych gminy i proboszcza parafii pw. Błogosławionego Honorata ks. prałata **Janusza Onufryjuka**. Bogatemu programowi artystycznemu, przypominającemu bolesną historię zrywów wolnościowych, towarzyszyło wspólne śpiewanie pieśni legionowych.

15 listopada

W Czosnówce miało miejsce nadzwyczajne posiedzenie Rady Nadzorczej spółki Gminny Zakład Komunalny. Przyjęto na nim prośbę dotychczasowego prezesa **Romana Metkę** o przeniesienie w stan spoczynku**.** Rada powołała nowego prezesa GZK. Został nim **Janusz Hodun**, dotychczasowy prezes Spółdzielni Mieszkaniowej Terebelska II, a wcześniej pracownik Przedsiębiorstwa Wielobranżowego Komunalnik.

18 listopada

W Hrudzie rozstrzygnięta została ósma edycja Przygranicznego Konkursu Tkackiego „Tkactwo w dolinie Bugu i Krzny". Wpłynęły prace 39 autorów z różnych stron Polski. Jurorzy wysoko ocenili plon konkursu i przyznali nagrody. Wręczali je laureatom: sekretarz gminy **Grażyna Majewska** i radny powiatu **Czesław Pikacz**. Przed poczęstunkiem potrawami regionalnymi wystąpiły cztery zespoły: obrzędowo - śpiewaczy Hruda, dziewczęce trio młodzieżowe z akompaniamentem **Jakuba Gdeli**, zespoły Zorza i Sokotuchy.

23 listopada

Wójt gminy **Wiesław Panasiuk** odwiedził studio Katolickiego Radia Podlasia, gdzie udzielił obszernego wywiadu, dotyczącego inwestycji gminnych, realizowanych w bieżącym roku.

30 listopada

W sali Urzędu Gminy odbyła się 31 sesja Rady Gminy, na której przyjęto budżet na 2018 r. Szczegóły na str. 4.

2 grudnia

W klubie kultury GOK w Sworach rozstrzygnięta została piąta edycja konkursu piosenki dziecięcej o „Srebrny klucz wiolinowy". W koncercie piosenek zimowych wystąpiło 15 solistów i 5 duetów. Pierwsze nagrody wyśpiewali **Piotr Karmasz** ze Szkoły Podstawowej w Woskrzenicach Dużych, **Wiktoria Szczepanowska** ze Szkoły Podstawowej w Sławacinku Starym oraz **Emilia Stefaniuk** ze Szkoły Podstawowej w Woskrzenicach Dużych. Szczegóły zamieścimy w następnym numerze WG. **(g)**

PS W ubiegłym numerze Wiadomości Gminnych przedstawiliśmy relację z jubileuszowych obchodów 15-lecia twórczej działalności grupy obrzędowo - śpiewaczej Lewkowianie. Przygotowanie uroczystości możliwe było dzięki finansowemu wsparciu sponsorów. Oto oni: **Tadeusz Marczuk** - Sklep z częściami zamienne do ciągników i maszyn rolniczych, **Sławomir Krawczak** - Firma Budowlana Eko – Dach, **Grzegorz Muszyński** - firma MBUS, **Daniel Tomaszewski**-firma Polkres, **Józef Bergier**, **Andrzej** i **Teresa Bandzerewiczowie** - Przedsiębiorstwo Usługowo - Handlowe w Dokudowie, **Roman** i **Edyta Hajbosowie** - sklep spożywczy w Dubowie.

Zorza najlepsza w powiecie bialskim

Aktywny koncertowo zespół śpiewaczy Zorza z Cicibora Dużego pokazuje się nie tylko we własnej gminie.12 listopada br. wystąpił na Powiatowym Festiwalu Pieśni Patriotycznej i odniósł tam znaczący sukces. Festiwal zgromadził wielu wykonawców z powiatu bialskiego, śpiewających w czterech kategoriach. Zorza zdobyła pierwszą nagrodę i puchar starosty bialskiego **Mariusza Filipiuka** w kategorii dorosłych grup wokalnych. W Tucznej zespół, wspomagany przez akordeonistę **Jakuba Gdelę** i **Agnieszkę Borodiujuk** (śpiewającą w zespołach Barwinek i Sokotuchy), wykonał dwa utwory: „Pobudka żołnierska" i „Cztery córy tato miał". Był to drugi występ Zorzy na tym festiwalu. Poprzedni udział zakończył się zdobyciem wyróżnienia. Gratulujemy zwycięstwa i życzymy następnych, oby równie udanych popisów. **(g)**

Powiększamy infrastrukturę gminy

Z wójtem gminy Wiesławem Panasiukiem rozmawia Istvan Grabowski

*** Dobiega końca trzeci rok działalności obecnej kadencji samorządu. Jak zostanie on zapamiętany przez mieszkańców?**

- Gmina Biała Podlaska rozwija się w bardzo dobrym kierunku. Ten rok zostanie zapamiętany dzięki ważnym inwestycjom, związanym z ochroną środowiska (budowa wodociągu i kanalizacji sanitarnej), poprawą lokalową bazy oświatowej i budową oczekiwanych nawierzchni asfaltowych dróg.

*** W początkach roku Rada Gminy uchwaliła program budowy nowych dróg, przeznaczając na ten cel niemałe fundusze. Które miejscowości skorzystały z planowanych inwestycji?**

- Budowa nowych nawierzchni asfaltowych kojarzy się z coraz większymi kosztami, a mimo to każdego roku przybywa 5 km dróg (o randze gminnej i powiatowej). Przykładem dobrze układającej się współpracy gminy z powiatem bialskim jest nasz udział w kosztach budowy asfaltowych dróg powiatowych w: Ciciborze Małym, Czosnówce, Ortelu Książęcym i Terebeli oraz utwardzenie dróg gruntowych w: Jaźwinach i Michałówce. Jeśli mówimy o drogach gminnych, przybyły one w: Ciciborze Dużym, Czosnówce (ul. Akacjowa), Łukowcach, Sitniku, Pojelcach i Wólce Plebańskiej. Udało się też wykonać nakładki asfaltowe na dziurawych drogach w: Dokudowie, Kaliłowie i Woskrzenicach Dużych. Warto również wspomnieć o systematycznym utwardzaniu kruszywem dróg gruntowych. Tylko na ten cel przeznaczyliśmy w kończącym się roku 3 mln zł.

*** Gmina przystąpiła do programu montażu odnawialnych źródeł energii. Ilu mieszkańców uzyska dostęp do solarów, umożliwiających podgrzewanie wody energią słoneczną?**

- Uzyskaliśmy na ten projekt 5,5 mln zł z Regionalnego Programu Operacyjnego województwa. Ofertę przystąpienia do projektu OZE otrzymali rolnicy gotowi wnieść wkład własny (ok. 3 tys. zł). Skorzysta z nich 537 gospodarstw.

*** Również dzięki dotacjom unijnym udało się rozpocząć budowę wodociągu w Dokudowie. Kiedy mieszkańcy dwóch sołectw (Dokudów I i II) otrzymają dostęp do wody?**

- Przedsięwzięcia wodociągowe realizowane są etapami. Najpierw wykonywaliśmy je bliżej miasta, a potem dalej. W rozproszonej zabudowie obu Dokudowów sieć liczyła będzie aż 15 km. Woda popłynie z ujęcia w Dubowie jesienią przyszłego roku. Zapłacimy za to 2 mln. zł.

*** Ruszyła też zapowiadana budowa kanalizacji sanitarnej w Grabanowie. Jak znaczny będzie to wydatek dla gminy?**

- Budowa sieci liczącej 13 km wyceniona została na 7 mln zł. Udało się nam pozyskać 2 mln zł dotacji z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, a resztę trzeba dołożyć z własnego konta. Zadanie zostało zaplanowane na dwa lata i ma być gotowe we wrześniu przyszłego roku.

Martwi mnie tylko fakt, że zaledwie 170 gospodarstw z Grabanowa zdecydowało się włączyć do sieci sanitarnej.

*** Poprawia się znacząco baza lokalowa oświaty gminnej. W tym roku zamknięty został stan surowy budynku nowego przedszkola w Rakowiskach. Jakie fundusze należy przeznaczyć na to zadanie?**

- Gmina od dawna dba o dzieci w wieku przedszkolnym. Dysponujemy przedszkolami w pełnym wymiarze pracy (od godz. 7 do 16) przy SP w: Sławacinku Starym i Woskrzenicach Dużych oraz punktami przedszkolnymi w pozostałych placówkach oświatowych. Pomimo takiego potencjału, aż 200 dzieci z miejscowości gminnych uczęszcza do przedszkoli miejskich, a to oznacza wydatek rzędu 1 mln 440 tys. zł rocznie (za każde dziecko gmina musi dopłacić 600 zł miesięcznie). Z myślą o zmniejszeniu dodatkowych wydatków, zdecydowaliśmy się na budowę przedszkola gminnego w Rakowiskach. Inwestycja wyceniona została na 1 mln 650 tys. zł, z czego 850 tys. zł pokryje dotacja unijna. We wrześniu przyszłego roku 90 przedszkolaków rozpocznie edukację w nowym obiekcie. Warto dodać, że w godzinach popołudniowych oraz soboty i święta pomieszczenia przedszkolne będą wykorzystywane na świetlicę wiejską.

*** Skoro o oświacie mowa, chciałbym zapytać czy reforma edukacji oznacza dodatkowe wydatki dla gminy.**

- Oczywiście. Trzeba było stworzyć w szkołach pracownie biologiczne i chemiczne, które wcześniej istniały tylko w gimnazjach. Ponadto zaistniała potrzeba rozbudowy SP w Grabanowie.

*** We wrześniu br. odebrał pan od marszałka województwa lubelskiego akt darowizny i klucze do dworku w Wilczynie. Czy wiadomo już jak ten obiekt zostanie wykorzystany?**

- Czasami prezenty bywają kłopotliwe. Musimy przeznaczyć niemałe fundusze na remont pomieszczeń, a na razie ich nie posiadamy. Mieliśmy zamiar przenieść do dworku na czas określony przedszkolaków i uczniów klas I-III z Grabanowa, ale trafiliśmy na opór ze strony rodziców. Dlatego trzeba będzie rozbudować obiekt obecnej szkoły, Dworek (po dokonaniu jego adaptacji) zostanie wykorzystany na dzienny punkt opieki nad osobami starszymi.

*** Co myśli pan o zamiarze PiS zmiany ordynacji wyborczej samorządów. Ma ona ograniczyć władzę wójtów i burmistrzów do dwóch kadencji i zlikwidować jednomandatowe okręgi wyborcze.**

- Majstrowanie przy ordynacji wyborczej przypomina stąpanie po kruchym lodzie. Jeśli Sejm przyjmie ustawę o partyjnym podtekście, to skończy się samorządność odzyskana 27 lat temu. Przecież wybory są powszechne i to mieszkańcy decydują, komu powierzą obowiązki wójta czy burmistrza. Upartyjnienie wyborów uważam za nieporozumienie. Powtarzam głoszoną wcześniej opinię, że dziurawa jezdnia czy awaria oświetlenia ulicznego nie zna koloru legitymacji partyjnej.

*** Dziękuję panu za wypowiedź.**

Z obrad samorządu

Radni uchwalili budżet

31. sesję Rady Gminy, wyznaczoną na 30 listopada br. zdominowały tematy ważkie dla przyszłości gminy. Rozpoczęto ją od prezentacji nowych szefów GOPS i GZK, którzy zastąpili w listopadzie osoby odchodzące na emeryturę. Pełniącym obowiązki kierownika GOPS została **Elżbieta Wawrzak**, zaś prezesem GZK został **Janusz Hodun**. Pierwsze uchwały dotyczyły zmian planu zagospodarowania przestrzennego w czterech miejscowościach. Omawiający je urbanista **Arkadiusz Bojczuk** podkreślał, że zmiany pozostają zgodne ze studium uwarunkowań przestrzennych. W Ciciborze Dużym pomiędzy przedłużeniem ul. Janowskiej, a drogą do Terebeli (tuż za osiedlem Relax) wyznaczono kilka działek o łącznej powierzchni 2, 5 ha z przeznaczeniem na budownictwo mieszkaniowe. W Czosnówce zmiana planu polega na likwidacji drogi wewnętrznej wyznaczonej na prywatnej działce z przeznaczeniem jej na budownictwo mieszkaniowe.

W Sławacinku Starym (naprzeciwko wyjazdu z Białej Podlaskiej w kierunku Warszawy) wyznaczony został teren 20 ha, przeznaczony pod budownictwo przemysłowe i usługowe, a także magazyny i stacje paliw. Podobny charakter ma mieć teren 20 ha w Woskrzenicach Dużych (tuż za firmą Arka, naprzeciw stacji paliw Lotos). Władzom samorządowym zależy na przygotowaniu terenów wzdłuż drogi krajowej E-30, przeznaczonych dla przyszłych inwestorów.

Ordynacja podatkowa stwarza możliwość wnoszenia opłat podatków w formie bezgotówkowej. Dlatego radni wyrazili zgodę na opłatę podatków za pomocą karty płatniczej lub innych nowoczesnych aplikacji elektronicznych.

Sekretarz gminy **Grażyna Majewska** przedstawiła zebranym program współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi. Wzorem poprzednich lat, na projekty związane z upowszechnianiem kultury i sportu przeznaczono kwotę 30 tys. zł. Organizacje pozarządowe będą mogły zgłaszać oferty, a rozstrzygnięcia, komu przydzielić dotację dokona komisja gminna. Z kolei zastępca wójta **Adam Olesiejuk** omówił założenia umowy partnerskiej gminy wiejskiej z gminą miejską Biała Podlaska. Ma ona dotyczyć budowy ścieżki rowerowej od wiaduktu przy ul. Janowskiej do Hruda. Umowa jest niezbędna do przygotowania dokumentacji technicznej i wystąpienia o dotację na ten cel z Urzędu Marszałkowskiego. Radni jednogłośnie poparli projekt uchwały. Zatwierdzili też gminny program przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii. Zakłada on m.in. zwiększenie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym oraz prowadzenie profilaktyki antyalkoholowej wśród młodzieży. Reprezentująca GOPS **Elżbieta Wawrzak** przybliżyła radnym sposób wnoszenia opłat za pobyt bezdomnych w ośrodkach wsparcia i schroniskach. Opłaty takiej nie uiszczają osoby z dochodami miesięcznymi poniżej 634 zł.

Radni jednogłośnie poparli projekt uchwały. Kierownik referatu podatków **Renata Krokos** zapoznała radnych z propozycjami opłat w roku przyszłym. Stawki podatków rolnego, leśnego i od środków transportu pozostaną na poziomie opłat obowiązujących w tym roku. Minimalnie jedynie zmienią się stawki podatków od nieruchomości. Radni jednogłośnie poparli również ten projekt. Najdłużej omawiany był projekt budżetu gminy na rok 2018, nad którym wcześniej debatowali członkowie komisji budżetu i finansów oraz infrastruktury. Budżet przybliżył radnym i obecnym na sesji mediom wójt gminy **Wiesław Panasiuk**, podkreślając, że zarządzanie finansami gminy opiera się na zasadzie rozsądku i nie ma podłoża politycznego. Dlatego rosnący od kilku lat budżet gminy charakteryzuje równowaga dochodów i wydatków. Przyszłoroczne dochody gminy określono na kwotę 64 mln 630 tys. zł, zaś wydatki na poziomie 65 mln 804 tys. zł. Niedobór w kwocie 1 mln 263 tys. pokryty zostanie zaciągniętym kredytem. Największą pozycję w wydatkach gminy stanowi oświata, która oprócz subwencji ministerialnej wymaga dołożenia 4 mln zł własnych środków. Wójt podkreślił spełnianie postulatów rodziców przejawiające się tworzeniem przedszkoli przy szkołach gminnych i budowie własnego przedszkola w Rakowiskach. Drugą pod względem nakładów pozycją w wydatkach jest opieka społeczna. Na gospodarkę komunalną przeznaczono kwotę 7,5 mln zł, a na kulturę 1,7 mln zł. Przyszłoroczne inwestycje będą kontynuacją zadań rozpoczętych w tym roku. Dotyczą one budowy kanalizacji sanitarnej w Grabanowie, wodociągu w Dokudowie oraz instalacji solarnych na dachach 537 rolników. Na zimowe utrzymanie dróg i likwidację pozimowych ubytków przeznaczono 1mln 100 zł. Na wniosek przewodniczącego komisji budżetu i finansów **Stefana Śledzia** radni jednogłośnie zatwierdzili zaproponowany budżet gminy.

W sprawach bieżących padły odpowiedzi na zapytania radnych. Mówiono m.in. o utracie części subwencji ogólnej, spowodowanej brakiem zameldowania w gminie osób faktycznie w niej mieszkających. Tymczasem UG musi każdego roku dołożyć prawie milion złotych do dzieci zamieszkałych na wsi, a zameldowanych w mieście i korzystających z przedszkoli miejskich. **(g)**

Szkoła Podstawowa w Sworach

Świadomi narodowych symboli

W przededniu obchodów 99. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości nie zabrakło patriotycznego święta w Sworach. Upamiętnienie zrywu narodowo - wyzwoleńczego nastąpiło najpierw przed pomnikiem upamiętniającym 10 - lecie odzyskania niepodległości Państwa Polskiego.

Pomnik odsłonięto w 1928 roku i do dziś stanowi jedno z najważniejszych miejsc w Sworach, jako symbol odwagi i niezłomności żołnierzy, wyróżnik czasów ważnych, o których nie można zapominać. Przed pomnikiem zgromadzili się: delegacja władz samorządowych z wójtem **Wiesławem Panasiukiem**, sekretarz gminy **Grażyną Majewską**, przewodniczącym Rady Gminy **Dariuszem Plażukiem**, radnym powiatu bialskiego **Czesławem Pikaczem**, radnymi gminy **Ryszardem Olesiejukiem** i **Mariuszem Semeryło** oraz mieszkańcy Swór, delegacje harcerzy, uczniów i nauczycieli. Złożyli oni wieńce i zapalili znicze. Chwila zadumy, chwila ciszy i refleksji. W takich momentach miłość do Ojczyzny wzrasta, wydaje się być nieodłącznym, naturalnym odruchem. Następnie goście i gospodarze udali się do budynku gimnazjum, aby tam uczestniczyć w dalszej części obchodów. Czekali na nich uczniowie, nauczyciele obu szkół i pracownicy obsługi. Dyrektor Szkoły Podstawowej **Gustaw Jakimiuk** powitał zgromadzonych, przedstawił gości i oddał głos wójtowi gminy **Wiesławowi Panasiukowi**. Wójt w przemówieniu stwierdził, że spotkaliśmy się w dniu niezwykłym i radosnym w kalendarzu rocznic Ojczyzny. Należy w nim pochylić czoła przed ofiarą ludzi walczących o niepodległość; pielęgnować pamięć o nich i wspominać czasy ważne, decydujące również o teraźniejszości. Nasza sumienna praca oraz przyzwoite życie to znaki patriotyzmu XXI wieku. Czym jeszcze jest patriotyzm dzisiaj? Młodzi ludzie mogliby mieć problem z uświadomieniem sobie, że nie tylko wojna wyzwala w ludziach właściwą postawę dla obywatele ojczyzny. Szacunek, poświęcenie, wiedza, solidarność, pozytywny charakter, wspólnota - oto postawy godne naśladowania nie tylko dla młodych. Zgromadzeni uczestniczyli w nietuzinkowej lekcji historii zapadającej w pamięć. Dyrektor **Gustaw Jakimiuk** zaprosił na część artystyczną, przygotowaną przez: **Ewę Dzialuk, Agnieszkę Kakietek**, **Barbarę Konkol** i **Iwonę Gałamaga**. Inscenizacja słowno - muzyczna w wykonaniu uczniów szkoły podstawowej, pokazała ich podczas przygotowywania gazetki okolicznościowej na 11 listopada i rozmów o tym, co robią. Fakty z historii mówiące o znakach narodowych, symbolach i wyróżnikach polskości w świecie to przykład godny naśladowania. **(a)**

Szkoła Podstawowa w Sławacinku Starym

Wzruszająca lekcja historii

„Bo wolność to jest tyle, ile nas poległo i wolność to jest tyle, ile nas dziś żyje." Pod takim hasłem obchodzono Narodowe Święto Niepodległości w Szkole Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza. Społeczność szkolna mogła uczestniczyć w pięknej i wzruszającej lekcji historii, przygotowanej przez uczniów klas IV-VII pod kierunkiem nauczyciela historii **Emilii Byszuk**, nauczycielki języka polskiego **Anny Najdyhor** i nauczycielki muzyki **Teresy Olesiejuk**. Burzliwą historię kraju i zrywów niepodległościowych na przestrzeni wieków opowiedziały drzewa, niemi świadkowie tamtych wydarzeń. W nastrój zadumy i refleksji nad historią i współczesnością naszej Ojczyzny wprowadziły słuchaczy pieśni patriotyczne w wykonaniu uczennic w strojach żołnierskich. Całości dopełniła recytacja wierszy na tle muzyki Chopina oraz efektowna scenografia i stroje aktorów. Słuchacze nie kryli swojego wzruszenia i nagrodzili występujących owacją na stojąco. **(a)**

Szkoła Podstawowa w Grabanowie

Droga do Niepodległej

Pamięć o tych, którzy oddali życie w walkach o wolność Ojczyzny jest wciąż żywa. 9 listopada br. zorganizowano w szkole uroczystości związane z 99. rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości. Dyrektor **Beata Zydlewska** serdecznie powitała patronów szkoły: **Annę Zerynger** z Koła ŚZŻAK w Białej Podlaskiej i **Przemysława Ranachowskiego** ze ŚZŻAK w Warszawie, sekretarz gminy **Grażynę Majewską**, rodziców oraz społeczność szkolną. Zebrani uczcili chwilą minutą ciszy pamięć poległych

w obronie Ojczyzny, a delegacja uczniów złożyła kwiaty i zapaliła znicz pod tablicą pamięci na budynku szkoły, poświęconej 30. Poleskiej Dywizji Piechoty AK Okręgu Poleskiego. Burzliwe dzieje narodu i zmagania w walkach o odzyskanie niepodległości przedstawili uczniowie w akademii „Droga do Niepodległej". Przygotowano ją

pod kierunkiem **Emilii Byszuk** i **Małgorzaty Marciniak** oraz **Krzysztofa Olesiejuka,** odpowiedzialnego za oprawę muzyczną. Występ uświetniła **Lena Kapszukiewicz** z oddziału przedszkolnego piosenkę „Sanitariuszka Małgorzatka" z akompaniamentem **Katarzyny Kozłowskiej**. Dziewczynka zajęła I miejsce w konkursie pieśni patriotycznej „Mali patrioci". Dziękując uczniom za część artystyczną dyrektor szkoły i goście podkreślali, że była to wzruszająca lekcja patriotyzmu. Mały patriota to uczeń, który przyjmuje godną postawę podczas hymnu, zna i szanuje symbole narodowe, zaś strój galowy i własnoręcznie wykonane kotyliony z okazji święta stanowią potwierdzeniem postawy patriotycznej. Po części oficjalnej uczniowie klas starszych udali się do sal lekcyjnych na żywą lekcję historii z udziałem patronów szkoły. Z zainteresowaniem wysłuchali opowieści gości o trudnych czasach wojny, zaciekawieni losami patronów zadawali wiele pytań. Na długo pozostaną im w sercach autentyczne wspomnienia i przeżycia osób, którym drogie były i są losy Ojczyzny. Dzięki temu bliższe też stały się młodym słowa wybrzmiałe w akademii „Biało-czerwona ziemio coś z siebie wydała pokolenia żołnierskie w walce niepodległe, niech się przed tobą chyli sztandar wiecznej chwały". Każdego roku 11 listopada delegacja rodziców uczniów reprezentuje szkołę w miejskich obchodach Narodowego Święta Niepodległości, niosąc sztandar 30. Poleskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej. **(a)**

Szkoła Podstawowa w Woskrzenicach Dużych

Wolność mierzona krzyżami

11 listopada 1918r. to znacząca data w historii naszego kraju, naznaczona latami niewoli, poniewierania, prześladowaniami, przelewem krwi. Tak wielu Polaków dzielnie walczyło i zginęło za ojczyznę abyśmy mogli żyć dziś w wolnym i niepodległym kraju. Jakże ważna jest pamięć o tych ludziach i wydarzeniach. Naszym zadaniem jest, dbać o to, aby młode pokolenia znały historię trudnych dziejów naszej ojczyzny, aby zaszczepiać w nich ducha patriotyzmu. Dlatego 10 listopada w Szkole Podstawowej w Woskrzenicach Dużych odbyła się uroczysta akademia z okazji 99. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Uczniowie, nauczyciele, pracownicy szkoły oraz rodzice przybrani w kotyliony w barwach narodowych, po odśpiewaniu hymnu obejrzeli i wysłuchali części artystycznej przygotowanej przez klasę V pod kierunkiem **Bożeny Lesiuk**. Recytacja wierszy przeplatała się z ważnymi wiadomościami historycznymi, które przypominały o wydarzeniach prowadzących do odzyskania niepodległości. Uroczysty, patriotyczny ton uroczystości dodawały pięknie pieśni w wykonaniu szkolnego chóru, pod dyrygenturą **Elżbiety Ceniuk**. Dyrektor szkoły **Anna Maksymiuk** przypomniała jak ważna jest wolność,

patriotyzm i miłość do ojczyzny. Wystrój szkoły nadawał podniosły ton uroczystości. **(a)**

Szkoła Podstawowa w Ortelu Książęcym Drugim

Święto Odzyskania Niepodległości

Dla uczczenia 99. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości uczniowie przygotowali uroczystą akademię. 10 listopada br. społeczność szkolna przystrojona biało-czerwonymi kotylionami zgromadziła się w sali gimnastycznej. Świętowanie rozpoczęło się od odśpiewania hymnu państwowego. Główną częścią akademii był montaż słowno-muzyczny przygotowany przez uczniów klas V - VII. Patriotyczne pieśni i wiersze nawiązywały do smutnych dziejów Polaków pod zaborami. Przez chwilę można było poczuć atmosferę czasów, kiedy to rodacy z uporem i determinacją walczyli o wolność Ojczyzny. Niejednokrotnie poświęcali życie, abyśmy dzisiaj mogli żyć w wolnym kraju. Uroczystość przygotowali nauczyciele: **Helena Bielecka**, **Teresa Olesiejuk** i **Stanisław Sierota**. Zgodnie z tradycją, delegacja uczniów złożyła kwiaty przy obelisku w Ortelu Królewskim oraz na grobach mieszkańców okolic walczących w czasie II wojny światowej. **(a)**

Szkoła Podstawowa w Hrudzie

W patriotycznym tonie

15 listopada odbyła się w szkole akademia z okazji Narodowego Święta Niepodległości. Miała ona przypomnieć ciężkie czasy i wzbudzić w uczniach patriotyczne refleksje. Część artystyczna wprowadziła zgromadzonych w atmosferę wydarzeń poprzedzających dzień 11 listopada 1918 roku. Uczniowie klas IV-VII recytowali wiersze i śpiewali pieśni patriotyczne. Święto Niepodległości sprawia, że w zabieganym życiu stajemy na chwilkę i wspominamy pradziadów walczących o wolność narodu. Dzień ten jest dla wielu lekcją patriotyzmu. Uroczystość nie mogłaby się odbyć, gdyby nie ogrom pracy włożonej przez uczniów i nauczycielki: **Annę Piękowską, Katarzynę Nowosadzką** i **Małgorzatę Staniszewską. (a)**

Szkoła Podstawowa w Sitniku

Wolność wartością bezcenną

11 listopada 1918 r., po ponad 120 latach zaborów i powstaniach znaczonych krwią patriotów, Polska odzyskała niepodległość. 10 listopada br. w sitnickiej szkole miała miejsce uroczystość upamiętniająca tamte wydarzenia. Obok zastępcy wójta gminy **Adama Olesiejuka**, wzięli w niej udział: wiceprzewodnicząca Rady Gminy **Agnieszka Sęczyk**, dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w **Dariusz Chorąży**, instruktor GOK Alicja **Sidoruk**, sołtys Sitnika **Bogdan Liniewicz**, przedstawiciele jednostki OSP i zespołu śpiewaczego Sitniczanie oraz inicjatorzy uroczystości, czyli dyrektor szkoły **Marzena Demeszko**, nauczyciele i uczniowie. Obchody Narodowego Święta Niepodległości rozpoczął uroczysty pochód społeczności szkolnej oraz gości pod pomnik upamiętniający przemarsz przez Sitnik Brygady Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego. Tam w obecności pocztów sztandarowych odśpiewano hymn narodowy. Zaproszeni goście podkreślali, jak ważne jest to święto dla współczesnych rodaków. Każdy powinien dbać o „swoją niepodległość", bo nie jest ona dana raz na zawsze. Delegacje dorosłych i dzieci złożyły kwiaty pod obeliskiem. Druga część uroczystości odbyła się w szkole, gdzie uczniowie zaprezentowali umiejętności wokalno-recytatorskie. Bogatą w treści patriotyczne akademię

przygotowali uczniowie kl. IV-VII pod kierunkiem **Alicji Kondraciuk**. **(a)**

Aktywne przedszkolaki ze Styrzyńca

Magiczne drzewo

Październik był w oddziale przedszkolnym w Styrzyńcu pełen pracy. Dzieci poznawały tajemnice lasu, w ciszy podziwiały, nie robiąc hałasu. Przedszkolaki uczestniczyły w projekcie edukacyjnym „Drzewo".

W pierwszym dniu stworzyły siatkę pytań. Zapisane zostało to, czego chcą się dowiedzieć o drzewach i otaczającym środowisku. Kolejnego dnia maluchy odwiedziła nauczycielka przyrody **Iwona Korwin** i udzieliła im odpowiedzi na nurtujące pytania.

Przedszkolaki prowadziły także własne badania.

Z pomocą opiekunki mierzyły grubość drzew, liczyły ich wiek, sprawdzały jak wygląda ich kora. Z zainteresowaniem oglądały projekcję filmu „Las", wyjaśniającego dlaczego drzewa są tak ważne dla ludzi i otaczającego środowiska. Na koniec udzielały odpowiedzi na pytania: jak zachowywać się w lesie, dbać o jego czystość, co drzewa dają ludziom. Ostatniego dnia wykonały pracę plastyczną „Magiczne drzewo" i otrzymały dyplomy za udział w projekcie edukacyjnym.

Czytajcie… 20 minut dziennie.

23 października przedszkolaki rozpoczęły udział w kampanii „Cała Polska czyta dzieciom" - propagującą codziennego czytania jako skuteczną, tanią i przyjazną metodę wspomagania rozwoju najmłodszych. Dzieci wiedzą, że czytanie jest mądrym sposobem spędzania wolnych chwil i inwestycją w ich przyszłość. Przez tydzień przedszkole odwiedziło wielu gości.

Dyniowy zawrót głowy…

Złota polska jesień dostarcza wielu inspiracji. Dzieci w oddziale przedszkolnym robią nie tylko ludziki z kasztanów i żołędzi, czy kolorowe bukiety z liści. Niewątpliwą gwiazdą tegorocznej jesieni została pospolita dynia. 28 października obchodziły święto pomarańczowego warzywa. Wśród dzieci ubranych na pomarańczowo, a nawet przebranych w dyniowe stroje, można było poczuć się niczym na dyniowej farmie. Malcy wspólnie z rodzicami uczestniczyli w przygotowanych grach i zabawach, wykonały dyniowe lampiony. To wszystko pozwoliło przedszkolakom na odkrycie zalet niedocenionego warzywa, a przede wszystkim dało im wiele radości ze wspólnej zabawy. **(a)**

Szkoła Podstawowa w Ortelu Książęcym Drugim

Święto patronki

27 października uczniowie szkoły z Ortela Książęcego świętowali Dzień Patronki. **Wanda Chotomska** to znana polska pisarka, dziennikarka, autorka wierszy i opowiadań dla dzieci i młodzieży oraz audycji radiowych i telewizyjnych. Twórczość Chotomskiej znana jest doskonale wychowankom i wzbogaca wiele szkolnych zajęć oraz

uroczystości. Jej utwory działają wszechstronnie na osobowość młodego, wspaniałego odbiorcy, rozbudzają jego wrażliwość, fantazję, poczucie humoru, dają możliwość odkrywania piękna we wszystkim, co nas otacza. Obchody Dnia Patronki zostały przygotowane przez wychowawców klas. Koordynatorem była **Agnieszka Szepeluk**. To pierwsza tego rodzaju uroczystość od śmierci patronki szkoły (zmarła 2 sierpnia 2017 r.), dlatego tegoroczne uroczystość miała charakter wyjątkowy. Rozpoczęła ją minuta ciszy, potem reprezentacja uczniów złożyła kwiaty pod portretem pisarki. Uczestnicy święta z uwagą wysłuchali jej biografii i dokonań twórczych. Podczas prezentacji obejrzeli fragmenty ekranizacji znanych bajek, widowisk i opowiadań patronki,

niektóre w wykonaniu jej samej. Wysłuchali też zabawnych piosenek w wykonaniu harcerskiego zespołu Gawęda. Po prezentacji artystycznej odbył się konkurs poprzedzony recytacją wierszy przez dzieci. Dotyczył on znajomości twórczości **Wandy Chotomskiej**. Najlepsi uczniowie zostali nagrodzeni. **(a)**

Z żałobnej karty

Odszedł zasłużony strażak

W listopadzie odszedł na wieczną wartę zasłużony strażak i człowiek wielkiego serca **Marian Oskwarek**. W ostatniej drodze zmarłemu towarzyszyli: rodzina, poczty sztandarowe jednostek OSP z gminy Biała Podlaska, przyjaciele strażacy, znajomi i mieszkańcy Sławacinka Starego. Zapisał się On w pamięci jako człowiek niezwykle aktywny. Był m.in. komendantem rejonowym Straży Pożarnej (1975 r.- 1978 r.), radnym i przewodniczącym Rady Gminy (1998 r.- 2002 r.), wieloletnim wiceprezesem Zarządu Oddziału Gminnego ZOSP, członkiem Zarządu Oddziału Powiatowego ZOSP w Białej Podlaskiej, wieloletnim prezesem jednostki OSP w Sławacinku Starym. Za swoją działalność wielokrotnie odznaczony najwyższymi orderami państwowymi i resortowymi, w tym najwyższym odznaczeniem strażackim - Złotym Znakiem Związku. Jako druh nie szczędził sił i energii, aby budować dobre imię Ochotniczej Straży Pożarnej. Był zawsze tam, gdzie Go potrzebowano. Zawsze zjawiał się pierwszy na sygnał strażackiej syreny. Na zebraniach w jednostkach OSP zwracał szczególną uwagę na wyposażenie, podniesienie gotowości bojowej, wyszkolenie i musztrę druhów. Z jednej strony człowiek bardzo zasadniczy, z drugiej zaś bardzo ciepły i uczynny. Budził respekt i szacunek wśród strażaków oraz mieszkańców gminy. Bezpieczeństwo pożarowe było życiową domeną druha Mariana. Przez całe życie szedł drogą prawdy i pomocy bliźniemu. Jego działalność społeczna wpisała się złotymi literami w historię Sławacinka Starego, gminy, powiatu bialskiego i województwa lubelskiego. Na pogrzebie żegnali Go przedstawiciele Zarządu Wojewódzkiego, członkowie Zarządu Powiatowego i Zarządu Oddziału Gminnego ZOSP RP, przedstawiciele Państwowej Straży Pożarnej i radni. Cześć Jego pamięci. **(a)**

Szkoła Podstawowa w Hrudzie

Ślubowanie pierwszaków

27 października br. był znaczącą dniem dla uczniów klasy pierwszej. Odbyła się uroczystość ślubowania i pasowania dzieci na uczniów Szkoły Podstawowej im. Bł. Męczenników Podlaskich. Prowadząca powitała zaproszonych gości, dyrekcję, nauczycieli i rodziców, a szczególnie gorąco bohaterów uroczystości: uczniów klasy I. Pierwszoklasiści rozpoczęli swój program artystyczny przedstawieniem „Pinokio idzie do szkoły". Uczniowie i Pinokio podczas występu zostali „zaczarowani" przez Wróżkę i stali się żółtodziobami. Wróżka poinformowała ich, że czar minie dopiero wtedy, gdy przejdą trzy trudne próby: uśmiechu, sprawności i mądrości. Przed rozpoczęciem prób prowadząca powołała komisję do oceny zadań konkursowych w skład której weszli: dyrektor **Jacek Kisiel**, przedstawiciel rodziców oraz przedstawiciel uczniów klas starszych. Wtedy dzieci przystąpiły do wykonywania zadań. Podczas próby uśmiechu otrzymały do wypicia sok z cytryny, a potem musiały się uśmiechać. Kolejna próba sprawności polegała na wykonaniu dwóch zadań. Dzieci wygryzały z wafli andrutów kształt literki „T", a następnie wydzierały z kolorowego papieru jesienny owoc. Ostatnia próba mądrości polegała na odgadywaniu zagadek. Po wykonaniu tych zadań członkowie komisji oraz Wróżka stwierdzili, że dzieci spisały się znakomicie i mogą zostać odczarowane. W dalszej części imprezy uczniowie deklamowali wiersze i śpiewali piosenki przygotowywane na tę okazję. Mimo stresu, związanego z publicznym występem, dzieci świetnie radziły sobie z mikrofonem. Publiczność nagrodziła dzielnych pierwszaków gromkimi brawami. Niezłomną postawą uczniowie udowodnili, iż są gotowi do złożenia uroczystego ślubowania na sztandar szkoły. Po złożeniu ślubowania dyrektor dokonał symbolicznego pasowania na ucznia, dotykając ramienia ołówkiem, niczym czarodziejską różdżką.

Uczniowie klasy I zostali przyjęci do szkolnej braci. Usłyszeli wiele ciepłych słów od dyrektora, przedstawicieli rodziców oraz uczniów klasy III. Ukoronowaniem aktu pasowania było wręczenie pamiątkowych dyplomów, książek, planów lekcji i zakładek do książek. Po uroczystości dzieci udały się na słodki poczęstunek. Uroczystość ślubowania klasy I przygotowała jej wychowawczyni **Marzena Łozińska. (a)**

Pożegnanie kierownika GOPS

27 listopada br. w obecności załogi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, władze samorządowe gminy w osobach: wójta **Wiesława Panasiuka**, sekretarz gminy **Grażyny Majewskiej** i kierowników referatów UG pożegnały odchodzącą na emeryturę kierowniczkę placówki **Marię Żarską**. Przepracowała ona zawodowo 40 lat, z czego 30 w bialskim UG. Najpierw podjęła pracę jako referent ds. ekonomicznych w Rejonie Dróg Publicznych, skąd przeszła do Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego. Będąc pracownikiem socjalnym poznała ogrom ludzkiego nieszczęścia i potem przez następne lata starała mu się zaradzić. Misją **Marii Żarskiej** było pomagać bliźnim i nigdy nie widziała siebie w innej roli. Od maja 1990 r. do listopada 2017 r. kierowała nieprzerwanie GOPS-em. Oprócz podziękowań i najlepszych życzeń na dalsze lata emerytury, były kwiaty i mnóstwo upominków. **(g)**

Światełko w tunelu

Rozmowa z emerytowaną kierownik GOPS Marią Żarską

Trafiła pani do bialskiego Urzędu Gminy po doświadczeniach w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym.

- W szpitalu pełniłam rolę pracownika socjalnego

i większość czasu spędzałam w terenie. Moim zadaniem było odwiedzanie różnych rodzin. Prawie wszystkie borykały się z chorobami, nałogami i zwyczajną biedą. Po zmianie miejsca pracy nadal zajmowałam się tym samym, choć dopiero w 1990 r. utworzono Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Kierowała pani specyficzną placówką samorządową. Czym różnił się GOPS od innych referatów?

- Niby cała załoga Urzędu Gminy pracuje na potrzeby społeczności wiejskiej, ale w żadnej innej jednostce nie przewijało się każdego miesiąca tyle osób, co u nas. Trzeba dodać, że załoga GOPS pracuje nie tylko za biurkiem. Gros zadań trzeba wykonać w terenie. Zdarzało mi się spotykać z różnymi osobami, niekiedy bardzo konfliktowymi, chorymi, znajdującymi się w nader trudnym położeniu. W zasadzie każda odwiedzana rodzina była inna. Musieliśmy łagodzić wybuchowe sytuacja, szukać alternatywnych rozwiązań.

Z tego, co pani mówi, pracownik socjalny ma niełatwe zadanie.

- Musi wykazać się wyrozumiałością, taktem, empatią i wielkim serce wobec bliźniego. Spotykamy się z problemami natury finansowej i zdrowotnej, ale często także z nałogami, które wymagają leczenia. Praca była bardzo trudna, ale nie widziałam siebie w innej roli.

Co utkwiło pani w pamięci z tych 30 lat?

- Trudno spamiętać wszystkie twarze i problemy, z jakimi się borykałam. Mam satysfakcję, że udało mi się skutecznie pomóc wielu rodzinom. Nawet w dramatycznych momentach znajdowałam światełko w tunelu i za to mi właśnie dziękowano. Zapisałam się w pamięci wielu ludzi jako pracownik życzliwy i uczynny.

Komu przekazała pani kierowanie ośrodkiem?

- Na razie zastąpi mnie wieloletnia pracownica socjalna **Elżbieta Wawrzak**, potem będzie ogłoszony konkurs na to stanowisko.

Czego życzy pani następczyni?

- Oby wytrwała na stanowisku jak ja do emerytury.

Jak rodzina przyjęła pani decyzję o przejściu w stan spoczynku?

- Mam dwie córki i dwie wnuczki. Do tej pory byłam zbyt zajęta, aby móc poświęcać im więcej czasu. Teraz znajdzie się ku temu sposobność, z czego się cieszę.

Rozmawiał **IGR**

Lewkowianie z nagrodą

Świętujący niedawno jubileusz 15-lecia istnienia zespół obrzędowo - śpiewaczy Lewkowianie z Dokudowa świetnie radzi sobie nie tylko w swojej gminie. 19 listopada br. uczestniczył w Regionalnym Przeglądzie Teatrów Obrzędowych w Mordach (woj. mazowieckie) z ostatnim widowiskiem „Jaki zasiew taki plon, czyli lecą paździory". Startowało w nim 11 grup z trzech województw prezentujących różne spektakle. Jurorzy docenili starania Lewkowian i przyznali im trzecią nagrodę. Warto dodać, że wykonawcom z Dokudowa towarzyszył muzyk ludowy z Zakalinek **Zdzisław Marczuk**. Gratulujemy. **(g)**

Happening artystyczny w Worońcu

Romantyczne „Dziady”

W nastrojowych wnętrzach klubu kultury w Worońcu, 28 października, miał miejsce happening artystyczny pod nazwą „Dziady". Organizatorem było bialskie Stowarzyszenie Przez Pryzmat, we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Białej Podlaskiej. To kolejna inicjatywa Stowarzyszenia, zrealizowana z pomocą GOK-u. Pierwszą była Noc Świętojańska w Porosiukach.

- Po gorąco przyjętej przez mieszkańców miasta i gminy Nocy Świętojańskiej, postanowiliśmy, że nie osiądziemy na laurach i będziemy przypominać także inne słowiańskie zwyczaje. Czerwcowa impreza nad Krzną dowiodła, że mieszkańcy okolicznych miejscowości chętnie przyjmują

zaproponowaną konwencję, są niezwykle spontaniczni i otwarci na tradycyjne formy słowiańskiej zabawy – mówi **Gabriela Kuc – Stefaniuk**, autorka scenariusza inscenizacji, którą oparła na II części „Dziadów" Adama Mickiewicza. Włączyła w nią również fragmenty innych utworów wieszcza, jak „Romantyczność" oraz elementy twórczości Juliusza Słowackiego i Williama Szekspira, dotyczące przemijania, życia i śmierci.

- Późna jesień w naszym kręgu kulturowym sprzyja refleksji nad sensem życia. Chcieliśmy przybliżyć dawny zwyczaj Dziadów, odświeżyć zapomniane rytuały w oparciu o twórczość romantyków. Zrobiliśmy to także przeciw coraz popularniejszemu w naszym kraju Halloween. To okropny zwyczaj zaszczepiony z Zachodu, nikomu niepotrzebny, bo przecież mamy nasze rodzime piękne obyczaje – podkreśla **Jakub Jańczuk** ze Stowarzyszenia.

Dziady to stary obrzęd zaduszny, którego istotą było nawiązywanie relacji z duszami przodków – dziadami, które jak wierzono, okresowo powracają do swych dawnych siedzib. Celem działań obrzędowych było pozyskanie przychylności zmarłych, których uważano za opiekunów w sferze płodności i urodzaju.

W sobotni wieczór w starym budynku woronieckiego klubu kultury zebrali się mieszkańcy wsi oraz goście z sąsiednich miejscowości. Członkowie Stowarzyszenia, przebrani za postaci z dramatu Mickiewicza, wygłaszali swoje kwestie z mniejszej salki biblioteki, nie będąc widziani przez publiczność, zgromadzoną w głównej sali. W poszczególne postaci wcielili się: **Norbert Kucharzuk** (Zły Pan), **Ola Guz** (Zosia), **Ania Turska** i **Maja Maliszewska** - aniołki oraz

Edyta Tyszkiewicz, **Renata Szwed**, **Anna Maliszewska**, **Ewa Czyżewska** i Gabriela Kuc – Stefaniuk.

Udźwiękowienie przygotowane przez **Adama Korszuna** sprawiało, że ich głosy wydobywały się jakby z zaświatów. Uzupełnieniem tekstu był film przez cały czas wyświetlany dla widowni na prowizorycznym ekranie, nagrany kilka dni wcześniej przez **Grzegorza Doroszuka**, z głównymi postaciami dramatu, snującymi się po pustych wnętrzach domu oraz wokół niego. Podczas happeningu pomiędzy gośćmi krążyły ubrane na biało postaci: Jańcia Wodnika (w tej roli **Andrzej Turski**), Balladyny (**Małgorzata Brodowska**), Świtezianki (**Katarzyna Fronc**) i eleganckiego Wampira (**Błażej Użyczyn**). Nic nie mówiły, wychylały się zza pleców, patrzyły przed siebie, były poważne lub uśmiechały się tajemniczo. Na chwilę dołączały do nich postaci z sąsiedniego pomieszczenia, by po okrążeniu sali zniknąć i pojawić się znów za kilka minut. Zebrani mogli też widzieć obecnego w głównej sali Guślarza, w którego brawurowo wcielił się **Jakub Jańczuk**, prowadzącego cały obrzęd Dziadów. Inscenizację uświetniły Sokotuchy, śpiewające dawne pieśni pogrzebowe w języku wschodniego pogranicza. Uzupełnieniem przedstawienia była legenda podlaska o rojniku, opowiedziana przez Bajarza, czyli **Krzysztofa Kowaluka**. Warto wspomnieć o zespole Sokotuchy, które wsparły spektakl wschodnimi pieśniami pogrzebowymi. Zaśpiewały one na wstępie: „Buło lito"," Szumit hude dobrowońka", balladę „Przyjechał Jasieńko", „Z druhom ja wczera sidieł" oraz w trakcie: „Każut ludi szto ja umru", i „Ty nie piej sołowiej". Widowisko bardzo spodobało się publiczności, która nagrodziła wykonawców gorącymi brawami. Następnie wszyscy udali się na wspólną biesiadę, przygotowaną przez Stowarzyszenie oraz życzliwych ludzi zwanych sponsorami. **(m)**

Finał konkursu tkackiego w Hrudzie

Perebory z pokazem mody

Rozgłos towarzyszący konkursowi tkackiemu „Tkactwo w dolinie Bugu i Krzny" dawno przekroczył gminne opłotki. Początkowo była to impreza lokalna, stwarzająca szansę

promocji tkaczkom z jednej miejscowości. W tym roku startowało w niej aż 39 autorów z 26 miejsc Polski, m.in. z Warszawy, Krakowa, Słupska, Wałbrzycha, Hrubieszowa, Opoczna i Wałbrzycha. O renomie konkursu najlepiej świadczy wysoki poziom nadesłanych prac. Jurorki miały nie lada kłopot z wyłonieniem najbardziej udanych, wykorzystujących bogate techniki tkackie. Główne nagrody trafiły do osób z ogromnym doświadczeniem, choć udane

prace przygotowali też ludzie młodzi, chętnie sięgający do dorobku mistrzów rękodzieła. Konkurs zorganizował po raz ósmy Gminny Ośrodek Kultury przy współpracy Urzędu gminy Biała Podlaska i Starostwa Powiatowego, a nagrody laureatom wręczali: sekretarz gminy **Grażyna Majewska** i radny powiatowy **Czesław Pikacz**.

Podsumowanie kilkumiesięcznych starań miało intersującą oprawę. Oprócz wystawy nagrodzonych pereborów, dywanów i gobelinów, zaprezentowano zebranym dwa filmy dokumentalne. Pierwszy „Nadbużańskie perebory" przygotowała licealistka z Cicibora Dużego **Monika Mielnicka**, zafascynowana, jak sama powiada, urodą podlaskiego ornamentu tkackiego. Drugi z cyklu „Znani i uznani", przygotowany przez lubelski ośrodek TVP 3, prezentował bogaty dorobek mistrzyni krosna **Stanisławy Kowalewskiej** w jej rodzinnym Nowym Holeszowie. Artystka zrzeszona w Stowarzyszeniu Twórców Ludowych doczekała się ogólnopolskiej sławy, kilkudziesięciu ekspozycji i blisko

900 prestiżowych nagród, w tym wyróżnienia im. Oskara Kolberga. Z okolicznościowymi konkursami pokazującymi bogactwo nadbużańskiego folkloru wystąpiły cztery grupy: seniorzy z Hruda, młodzieżowe trio wokalne z Hruda, Zorza z Cicibora Dużego oraz Sokotuchy, podziwiane na ogólnopolskich imprezach w: Kazimierzu Dolnym, Lublinie, Łodzi i Szczecinie. Tak zdolnego i nietypowego zespołu (posługującego się repertuarem z pogranicza kulturowego) wcześniej w gminie nie było. Licznie przybyła widownia zgotowała wykonawcom gorące przyjęcie. Po prezentacjach artystycznych, kilkuosobowa grupa kobiet oczarowała widzów pokazem mody letniej z lnu, bialskiej firmy odzieżowej Bialcon, przygotowanej z ornamentem pereborów. Finalnym momentem kilkugodzinnej imprezy było wręczenie nagród pieniężnych, dyplomów i upominków. Jurorzy oceniali nadesłane prace w czterech kategoriach. W pierwszej dotyczącej umiejętnego wykorzystania pereboru do zdobnictwa tkanin zwyciężyła wspomniana **Stanisława Kowalewska**. Druga nagroda przypadła **Zofii Jówko** z Hruda, a wyróżnienie **Helenie Karwackiej** z Kożanówki. W kategorii gobeliny dwie pierwsze nagrody zdobyły **Elżbieta Sielicka** z Nieledwi i **Karolina Witczak** z Krakowa, zaskakujące pomysłowością wzorów i precyzją wykonania. Druga nagroda trafiła do **Magdaleny Sielickiej** z Nieledwi, a trzecia do **Zofii Doleckiej-Obrzut** z Hrubieszowa. W kategorii dywany najlepsza okazała się **Małgorzata Pepłowska** z Węgrowa, tkaczka o renomie krajowej. Drugie nagrody zdobyły: **Bernarda Rość** z Szaciłówki i **Irena Skorupska** z Kamianki Czabaje. Trzecie nagrody uzyskały: **Halina Pryczynicz** z Lewkowa Starego i **Sabina Knoch** ze Szczepek. W czwartej kategorii dowolnej techniki tkackiej najwyżej ocenione zostały prace **Małgorzaty Gąsiorek** z Woli Załężnej, która po odbiór nagrody przyjechała w pięknym stroju opoczyńskim i **Magdaleny Papakul** z Mordów. Dwie drugie nagrody przypadły **Mariannie Telus** z Opoczna i **Mariannie Kałdun** z Kożanówki, zaś trzecią nagrodę zdobył **Józef Guzarów** z Hruda. Dwudziestu dwóch autorów odebrało dyplomy i upominki przygotowane przez GOK. Impreza możliwa była dzięki wsparciu: zespołu obrzędowo-śpiewaczego, **Anny Ulity**, **Aliny Skolimowskiej**, **Anny Panasiuk** oraz **Małgorzaty** i **Macieja Chełstowskich**. **(g)**

Nie zasypią nas śmieci

Rozmowa z Romanem Metko, byłym prezesem Gminnego Zakładu Komunalnego

Z końcem listopada br. zdecydował się pan odejść na zasłużoną emeryturę. Ile lat pracował pan na rzecz gminy?

- Mój staż zawodowy liczy 43 lata, a z gminą Biała Podlaska byłem związany równe 20 lat. Najpierw w roli dyrektora Zakładu Budżetowego, potem Jednostki Budżetowej, a od 5 lat prezesa spółki Gminny Zakład Komunalny z siedzibą w Czosnówce. Moim zadaniem było: odbieranie nieczystości z posesji, zapewnienie dostaw wody i gospodarowanie ściekami.

Czy jest pan zadowolony z rezultatów starań?

- Tak, choć nie do końca. Niektóre sprawy mogły być załatwione inaczej. Nie udało mi się spłacić samorządowi podatku spółki od nieruchomości, ale spełnienie tego wymogu wiązałoby się ze znacznym podniesieniem opłat podatku śmieciowego.

Co uważa pan za największy sukces dwudziestolecia?

- Po wielu staraniach udało się opracować sprawny system zbiórki i wywozu odpadów komunalnych. Ludzie przywykli do proponowanego harmonogramu wywózki, a efektem starań może być konkluzja, że z 42 sołectw zbieramy więcej odpadów, niż firma obsługująca mieszkańców miasta Międzyrzec Podlaski. Zdarzają się, co prawda dzikie wysypiska, ale są one tworzone przez niesolidne firmy, które ze względów oszczędnościowych nie zawarły umów z GZK, a po cichu pozbywają się balastu w lasach.

W jakiej kondycji finansowej pozostawia pan zakład?

- W dosyć dobrej. Zagrożeniem dla spółki może być jednak nowa decyzja ministra ochrony środowiska, który od 1 listopada br. znacząco zwiększył opłatę środowiskową za wywóz popiołu. Zwiększenie jej o 120 zł za 1 tonę może nadwerężyć mocno finanse spółki posiadającej zawarte wcześniej umowy.

Rozmawiał **IGR**

Szkoły gminne w gronie laureatów

28 listopada br. w sali konferencyjnej UM przy ul. Brzeskiej 41 rozstrzygnięta została jubileuszowa, 10. edycja konkursu ekologicznego „Czysta Ziemia". Wystartowały w nim 42 szkoły z powiatu bialskiego, w tym 8 z naszej gminy. Konkurs, podnoszący świadomość ekologiczną uczniów i propagujący selektywną zbiórkę odpadów, trwał od połowy kwietnia do końca października. W gronie pięciu laureatów nagród znalazła się SP ze Swór, która uplasowała się na czwartym miejscu i zdobyła cyfrowy aparat fotograficzny. Wśród pięciu szkół wyróżnionych były trzy nasze placówki: SP z Hruda, SP z Grabanowa i SP z Sitnika. W nagrodę odebrały drukarki ze skanerem. Ponadto cztery szkoły z: Cicibora Dużego, Ortela Książęcego Drugiego, Styrzyńca i Woskrzenic Dużych otrzymały mikroskopy za udział w konkursie. Gratulujemy. Więcej o działaniach nagrodzonych szkół w następnym numerze WG. **(g)**

Szkoła Podstawowa w Grabanowie

Ślubowanie klasy pierwszej

13 października br. zapisze się w pamięci uczniów klasy pierwszej. Właśnie w tym dniu złożyli ślubowanie.

W uroczystości uczestniczyła społeczność szkolna, zaproszeni goście i rodzice. Po serdecznym przywitaniu przez wychowawczynię klasy I **Dorotę Woźny** zgromadzonych gości, uczniów klasy pierwszej, ich rodziców i gościa honorowego **Anny Zerynger**, wdowy po **Romualdzie Zeryngerze**, prezesie Koła ŚZŻAK w Białej Podlaskiej, popisywali się najmłodsi uczniowie. Potem złożyli ślubowanie na sztandar szkoły i zostali pasowani przez dyrektor **Beatę Zydlewską** na członków szkolnej rodziny. W prezencie otrzymali upominki od **Anny Zerynger**, Rady Rodziców, rodziców i starszych kolegów z klasy II i III. Na finał z okolicznościowym koncertem życzeń z okazji Dnia Edukacji Narodowej wystąpili uczniowie klas IV-VII. Dyrektor placówki **B. Zydlewska** wręczyła nagrody wyróżniającym się pracownikom, przewodniczący Rady Rodziców **Tomasz Wołowik** i **Anna Zerynger** złożyli pedagogom najlepsze życzenia, zaś uczniowie wręczyli kwiaty i słodkie upominki. Uroczyste spotkanie zakończyło się słodkim poczęstunkiem przygotowanym przez rodziców. **(a)**

Szkoła Podstawowa w Hrudzie

Warsztaty z pierwszej pomocy

23 listopada br. odbyły się w szkole zajęcia warsztatowe z udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Poprowadzili je studenci z Państwowej Szkoły Wyższej im. Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Spotkanie odbyło się w dwóch grupach: młodszej klasy I - III i starszej IV – VII. Pierwsza część – teoretyczna była przeprowadzona w formie aktywnej prezentacji, w trakcie której prowadzący zadawał podstawowe pytania z pierwszej pomocy, a uczniowie odpowiadali wykorzystując informacje wyświetlone na ekranie. W drugiej części – praktycznej uczniowie w grupach pod kierunkiem studentów mogli poćwiczyć zasady pierwszej pomocy na pięciu stanowiskach. Podczas ćwiczeń studenci udzielali fachowych rad i wskazówek. Każdy miał możliwość wykorzystać zdobyte informacje podczas ćwiczeń z użyciem fantomów. Dyrektor **Jacek Kisiel** podziękował studentom i zaprosił na następne spotkanie w przyszłym roku. **(a)**

Puchar dla tenisistek z Woskrzenic

8 listopada rozegrany został w hali sportowej PG w Sworach finał powiatowy turnieju tenisa stołowego. Zmierzyło się w nim osiem drużyn. W grupie dziewcząt zwyciężyła ekipa SP z Woskrzenic Dużych **(Weronika Kostyra** i **Karolina Semeniuk**), przygotowana przez **Dariusza Duklewskiego**, Dziewczęta otrzymały puchar Bialskiego Szkolnego Związku Sportowego i awansowały do rozgrywek rejonowych. Gratulujemy. **(g)**

Szkoła Podstawowa w Sworach

Lekkoatletyka dla każdego

15 listopada br. hala sportowa w Sworach rozbrzmiewała gwarem. wywołała go dziecięca spartakiada sportowa na wesoło, zorganizowana w ramach programu „Lekkoatletyka dla każdego". Startowali w niej uczniowie klas I-III, a także dzieci z oddziału przedszkolnego sześciolatków wraz z opiekunami. Nad przebiegiem nietypowych konkurencji czuwali nauczyciele wf **Kamil Ostapczuk** i **Rafał Hodun**. Zawodnicy mieli wiele zadań do wykonania i liczył się w nich sportowy zapał, ale nikt ze startujących nie poczuł się przegranym. **Kamil Ostapczuk** zaproponował dzieciom super konkurencje i dopingował każdego zawodnika. W tym dniu wszyscy bawili się doskonale. Niektórzy chcieli nawet powtarzać zadania kilkakrotnie, ale czas ograniczył te radosne chwile. Po zakończeniu przewidzianych programem konkurencji dzieci ustawiły się do pamiątkowej fotografii i odebrały dyplomy za udział w spartakiadzie. Wszyscy zgodnie przyznali, że zajęcia rozwijające sportowego ducha udały się nad wyraz. Podziękowania należą się obu nauczycielom. **(a)**

Wysokie lokaty zawodników ze Swór

Powiatowe Biegi Niepodległościowe

10 listopada 2017 roku, grupa młodych zawodników ze Szkoły Podstawowej oraz Publicznego Gimnazjum w Sworach udała się do Janowa Podlaskiego na XXIII Powiatowe Biegi Niepodległościowe. W ten sposób uczniowie chcieli uczcić 99. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Pogoda zachęcała do biegania, ale jak powtarzają doświadczeni biegacze, pogoda do biegania

jest dobra albo bardzo dobra. Tego dnia była dobra. Błoto i deszcz nie przeszkodziły młodym adeptom sportu ze Swór zająć wysokich lokat. W kategorii klas I i II drugie miejsce zajęła **Lena Sergiej**, natomiast wśród chłopców w tej kategorii drugi był **Wojtek Sawczuk,** a Dawid Jaszczuk zajął trzecie miejsce. Pierwsze zwycięstwo nastąpiło w biegu dziewcząt klas III-IV. Tam bezkonkurencyjna była **Ula Melaniuk**. W kategorii chłopców trzeci na mecie **Michał Grochowski** a szóste miejsce zajął **Bartek Szutko**. Kolejny bieg klas V dziewcząt to trzecia lokata **Andżeliki Krekory** i czwarta **Moniki Chalimoniuk.** Jej kolega klasowy **Wojtek Baczkura** okazał się zwycięzcą wśród chłopców. Kolejny bieg i znowu sukces. Drugie miejsce w klasach VI zajmuje **Igor Gawda**. **Justyna Gromadzka** została triumfatorką w biegu klas VII, a jej koleżanka **Weronika Chalimoniuk**, był tuż za nią. W kolejnych biegach zaczęli rywalizować gimnazjaliści, w biegu dziewcząt na najwyższym stopniu podium stanęła **Lucyna Sawczuk**, brązowy medal zdobyła **Klaudia Nożyńska**, natomiast szóste miejsce zajęła **Weronika Wasilewska**. Bieg chłopców był popisem gimnazjalistów ze Swór. Pokonali oni swych rywali. Dwa pierwsze miejsca przypadły kolejno **Maćkowi Czemierowskiemu** i **Jackowi Grycie**. Miejmy nadzieje, że sukcesy młodych zawodników zmotywują ich i wskażą drogę rozwoju swojego talentu sportowego. **(a)**

Potrawy na Wigilię

Karp na niebiesko

Składniki: 1 karp o wadze 1-1,5 kg, 1 duża cebula, sok wyciśnięty z 4 cytryn, 10 ziaren czarnego pieprzu, 2-3 listki laurowe, sól do smaku.

Wlej do garnka sok z cytryn, dorzuć pokrajanej cebuli, przypraw i zagotuj. Umytego karpia włóż do podłużnego garnka (do gotowania ryby), zalej ugotowaną marynatą, przykryj dokładnie pokrywką, by nie uchodziła para i wstaw do niezbyt gorącego piekarnika na 30 minut. Po wyjęciu podziel karpia na porcje i podawaj na zimno z ostrym sosem, np. tatarskim.

Wigilijne śledzie w prawdziwkach

Składniki: 6 surowych solonych filetów śledziowych, pół l mleka, 5 dag suszonych prawdziwków, 2 cebule 2 łyżki oliwy, pół szklanki płynnego miodu, garść wyłuskanych orzechów laskowych, sól i pieprz do smaku.

Filety zalej zimnym przegotowanym mlekiem i odstaw w chłodne miejsce na 6-8 godzin. Obrane cebule pokrój w cienkie piórka. Suszone prawdziwki umyj dokładnie i pomocz przez godzinę w ciepłej wodzie, następnie odsącz i pokrajaj je w cienkie paseczki. Na patelni rozgrzej oliwę, zeszklij na niej cebulę i dorzuć do niej grzyby. Posól i popieprz do smaku. Następnie dolej miodu i podduś chwilę. Wyjęte z mleka filety śledziowe odsącz i pokrajaj w 3-4-cm plastry. Na półmisku ułóż plastry śledzi, na nie wyłóż przestudzoną masę cebulowo-grzybową i całość obsyp pokruszonymi orzechami laskowymi. Tę potrawę można przygotować nawet tydzień wcześniej i przechowywać w lodówce. Orzechami posypujemy tuż przed podaniem.

Kapusta z grzybami

Składniki: 1 kg kwaszonej kapusty, 6-8 dag suszonych grzybów leśnych, 1 cebula, 10 suszonych śliwek (bez pestek), 4 łyżki oleju lnianego (można go zastąpić oliwą), 1 łyżka mąki.

Kapustę lekko posiekaj i uduś w garnku wraz z pokrajanymi w paseczki grzybami (uprzednio wymytymi i namoczonymi). Umyj śliwki, pokrajaj je w paseczki i dorzuć do garnka z kapustą. Na rozgrzanym oleju zeszklij cebulę (pokrajaną w piórka lub w kosteczkę) i zasmaż ją łyżką mąki. Dodaj do kapusty, dobrze wymieszaj i poduś jeszcze chwilę. Kapustę podawaj na ciepło, a najlepiej smakuje, gdy jest zrobiona kilka dni wcześniej.

Barszcz wigilijny

Składniki: włoszczyzna (bez kapusty), 1-1,5 kg buraków, głowa z ryby (np. karpia), pół litra kwasu burakowego 5 dag grzybów suszonych, 1 ząbek czosnku, sól do smaku. Barszcz wigilijny, zgodnie z tradycją, powinien być postny, przejrzysty i czerwony. Umyte i pokrajane na części jarzyny i buraki ugotuj wraz z grzybami i umytą głową ryby. Gdy jarzyny i buraki będą miękkie, przecedź wywar, wybierz grzyby i użyj ich na farsz do uszek. Do odcedzonego wywaru dolej kwasu buraczanego, posól do smaku i wrzuć utarty czosnek, zagotuj jeszcze raz i podawaj z uszkami. Jeżeli nie lubisz tego specyficznego smaku, jakiego zupie nada ryba, możesz zrezygnować z dodania rybiej głowy.

Baba drożdżowa z szafranem

Składniki: pół kilo mąki, 8 dag przesianego cukru pudru, 4 dag drożdży, 8 dag masła, 4 żółtka, pół l mleka, 1 łyżeczka soli, kilkanaście posiekanych migdałów, szczypta szafranu, masło do nasmarowania formy do pieczenia.

Wymieszaj około 10-12 dag mąki z rozgniecionymi drożdżami i mlekiem. Gdy rozczyn będzie fermentował, ubij w ciepłej kąpieli żółtka z cukrem i szafranem, a gdy masa rozgrzeje się i zbieleje dodaj ją do rozczynu. Następnie dosyp posiekanych migdałów, soli, dolej ciepłego masła i wyrabiaj, aż do uzyskania gładkiej masy. Włóż ją wtedy do wysmarowanej masłem formy, przykryj serwetą i zostaw w ciepłym miejscu. Ciasto powinno zajmować 1/3 formy, a gdy podniesie się i prawie wypełni formę, wstaw je do gorącego piekarnika na 50-60 minut. Jeśli będzie nadmiernie rumienić się od góry, przykryj je z wierzchu pergaminem. Po upieczeniu, wyjmij delikatnie z formy i odstaw do wystudzenia. A jeśli pachnie zbyt kusząco, by czekać, spróbuj na ciepło.

Kutia

Składniki: 20 dag łuskanej pszenicy, 15 dag niebieskiego maku, ćwierć l miodu, ćwierć l słodkiej śmietanki, bakalie: rodzynki, figi, daktyle, migdały, orzechy laskowe, orzechy włoskie, kandyzowana skórka pomarańczowa.

Opłukaną pszenicę ugotuj na sypko (na 1 szklankę pszenicy dwie szklanki wody). Mak sparz wrzątkiem, odsącz i zmiel dwukrotnie. Posiekaj bakalie. W dużej misce wymieszaj pszenicę z makiem i bakaliami, dodając miodu i słodkiej śmietanki. Tego dania nie szykuj przed wigilią, bo nie dotrwa do niej; po prostu zostanie zjedzone wcześniej.

Kluski z makiem

Składniki: pół kilo mąki, 1 jajko, szczypta soli, 6 dag masła, ćwierć kilo maku, 4-5 łyżek miodu lub 6 dag cukru. Przesiej na stolnicy mąkę, zrób w środku zagłębienie, wbij w nie jajko, wsyp pół łyżeczki soli i - stopniowo dodając ciepłej wody - zagnieć ciasto. Powinno być tak gęste, by nie lepiło się do stolnicy i dłoni. Następnie rozwałkuj je, obsyp mąką, utocz wałki, spłaszcz je i wykrawaj z nich jednakowej wielkości kluski. Wrzucaj je partiami na wrzącą, osoloną wodę i gotuj po 5 minut. Po wyjęciu z wrzątku wymieszaj je z makiem utartym uprzednio z miodem (lub cukrem), polej zarumienionym masłem i podawaj. Jeśli chcesz, by potrawa ta była ortodoksyjnie postna, zagnieć ciasto bez jajka i nie polewaj klusek masłem.

Adres redakcji: Urząd Gminy Biała Podlaska ul. Prosta 31, 21-500 Biała Podlaska. **Redaguje Kolegium Redakcyjne** w składzie: Wiesław Panasiuk, Grażyna Majewska, Rafał Walczuk, Dariusz Plażuk. **Redaktor prowadzący** Istvan Grabowski. Korekta - Kolegium Redakcyjne. **Wydawca**: Urząd Gminy tel. 83 343-49-50. **Druk:** a-tronic, 21-500 Biała Podlaska, ul. Ks. Wilskiego Ciborowicza 7, tel. 83 344-37-66, e-mail: a-tronic@wp.pl.

W świątecznym nastroju

Wigilia to jedno krótkie słowo, a ile w nim bogatych treści. Jak śpiewały kiedyś „Czerwone Gitary - Jest taki dzień tylko jeden raz do roku, dzień zwykły dzień, który liczy się od zmroku. Wigilię zna każdy od najmłodszych lat, chociaż nie dla wszystkich znaczy ono to samo. Dla wielu ludzi jest kolejną datą w kalendarzu, lecz dla katolików stanowi dzień pełen treści i nadziei. Towarzyszą mu pozytywne nastroje radości i oczekiwania. Wierzący są szczęśliwi, że kolejny raz mogą świętować narodzenie Bożego Syna. Dzieci czekają na wigilijny wieczór z powodu prezentów w tajemniczy sposób pojawiających się pod choinką. Biały obrus na stole, zapach smażonego karpia, ustrojone drzewko, blask światełek odbijających się w bombkach, włosy anielskie. To wszystko sprawia, że tworzy się wyjątkowy klimat. Łamiemy się opłatkiem, składamy sobie życzenia, śpiewamy kolędy, marząc, by ten radosny nastrój pokoju, ciepła, miłości, życzliwości i spokoju trwał wiecznie. Rodzinnym rozmowom przy stole towarzyszą kolędy. Nastrój oczekiwania zastępuje radość spełnienia. Od tej chwili rozpoczyna się najważniejszy dzień roku „dzień zwykły dzień, który liczy się od zmroku i jest bardzo ciepły, choć grudniowy".

Pierwsza gwiazdka jest symbolem Gwiazdy Betlejemskiej, której pojawienie się towarzyszyło

narodzinom Jezusa. Dzięki niej pasterze, Trzej Królowie mogli dotrzeć do miejsca narodzin Zbawiciela. Dziś oczekujemy pierwszej gwiazdy, jaka pojawi się na wigilijnym niebie. Dopiero, gdy ona zabłyśnie możemy, według tradycji, siąść do stołu i podzielić się opłatkiem. Jego nazwa wzięła się z łacińskiego słowa oblatum i znaczy tyle, co dar ofiarny. Jest to nic innego, jak cienki kawałek wypieczonej mąki pszennej i wody. Na nim widnieją obrazy związane z Bożym Narodzeniem. Dzielenie się chlebem ma korzenie w pogańskich tradycjach. Z czasem przeszło ono na stałe do zwyczajów chrześcijańskich, a dziś dzielimy się opłatkiem przed wieczerzą wigilijną, składamy sobie życzenia. Życzenia, jakie składamy sobie podczas dzielenia się opłatkiem powinny być szczere, wybaczamy sobie wtedy wszystkie winy, aby zasiąść do kolacji pogodzeni i z czystymi sercami .Sianko wigilijne kładziemy pod białym obrusem na stole, przy którym będziemy spożywać wigilijną kolację. Symbolizuje oczywiście miejsce, w jakim przyszedł na świat Jezus – szopkę i siano, na którym leżał po urodzeniu. Zwyczaj przygotowywania wigilijnej wieczerzy zapisano w XVIII w., choć prawdopodobnie był on znany już wcześniej. Nadal w dzień Wigilii przestrzegany jest post jakościowy (powstrzymywanie się od potraw mięsnych aż do północy) i ilościowy (do ukazania się pierwszej gwiazdy).

Pod obrusem kładzie się źdźbła siana (symbolika stajenki betlejemskiej). Przy stole pozostawiamy zawsze wolne miejsce dla ewentualnego gościa lub symbolicznie dla Chrystusa. O ile zaginął przesąd, by przy stole nie zasiadała nieparzysta liczba gości (znaczyłoby to, że za rok ktoś z uczestników nie doczeka kolejnej wieczerzy), to przetrwały różne tradycje, co do ilości i zawartości potraw wigilijnych, których powinno być dwanaście. Najczęściej podaje się barszcz, zupę grzybową lub rybną, potem grzyby z postną kapustą, ryby smażone, faszerowane i w galarecie, gotowane lub pieczone, pierogi z grzybami, kluski z makiem, kompot z suszonych owoców, a także kutię.

Choinka ubierana zazwyczaj w dzień wigilijny lub 23 grudnia. Kiedyś były to przystrojone snopy siana bądź gałęzie. Z czasem zwyczaj przynoszenia do domu i ubierania w różne ozdoby sosnowego drzewka, przeniósł się z Niemiec do innych chrześcijańskich krajów. Ozdoby choinkowe powinny być związane z symboliką Bożego Narodzenia, a na jej szczycie wiesza się bombkę w kształcie gwiazdy betlejemskiej. Kiedyś wieszano jabłka, które prawdopodobnie symbolizowały biblijną przypowieść o Adamie i Ewie, dziś jabłka zastępujemy szklanymi bombkami. Zielone drzewko to symbol życia i narodzin Zbawiciela. Lampki choinkowe powinniśmy zapalić po raz pierwszy dopiero po pojawieniu się pierwszej gwiazdki.

Kolędy zaczynamy śpiewać przy wigilijnym stole. Są to pieśni, które opowiadają o narodzeniu Pana. Ich nazwa pochodzi z łaciny – calendae, co oznaczało pierwszy dzień miesiąca. Pierwsze „kolędy” były śpiewane przez Rzymian w ramach uroczystego uczczenia pierwszego stycznia, potem zwyczaj śpiewania pieśni przejęli chrześcijanie, aby czcić narodziny Jezusa. Najstarsza polska kolęda to „Zdrów bądź królu anielski" i pochodzi z ok. 1420 roku.

Prezenty to najprzyjemniejszy, dla wielu, zwyczaj bożonarodzeniowy. Dziś to one głównie kojarzą się Bożym Narodzeniem. Pierwotnie ten zwyczaj był związany wyłącznie z osobą św. Mikołaja, dziś, za Lutrem przyjmujemy, iż są to podarki od małego Jezusa.

W stajence narodził się Jezus. Jest ona także symbolem nas samych. Jesteśmy jak stajenka, w której nie zawsze jest czysto, w której dobro przeplata się ze złem. Jednak to właśnie do stajenki, a więc i do nas, zwykłych ludzi, przychodzi Jezus, rozświetla nasze życia i daje nam nadzieję, miłość i wiarę. Bóg rodzi się w nas!

Pasterka - tradycyjna msza odprawiana w nocy z 24 na 25 grudnia. Symbolizuje czuwanie pasterzy przy żłobie Jezusa. Uczestniczymy w niej razem z najbliższymi. jest najważniejszym momentem w czasie Świąt Bożego Narodzenia. **(g)**